

Hagfors kommun

kommun@hagfors.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Älvstranden bildningscentrum 7-9 i Hagfors kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hagfors kommun att senast den **28 september 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Hagfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen; 6 kap. 5 § skolförordningen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att betyg och bedömning sker i enlighet med skollagen och andra författningar. I detta ingår att se till att betygskatalogen förs i enlighet med de föreskrifter som gäller för detta.
- Rektorn ska se till att legitimerade lärare får tillräckligt underlag och stöd i att sätta rättvisa och likvärdiga betyg i de fall läraren inte undervisar den elev som ska bedömas och betygsättas.
- Rektorn ska se till att alla lärare förklarar grunderna för betygssättning för eleverna i samtliga ämnen.
- Rektorn ska se till att lärarna löpande informerar eleverna om deras utveckling i förhållande till kunskapskrav och betygskriterier i samtliga ämnen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Hagfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att eleverna i alla klasser får studiero på lektionerna.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hagfors kommun en anmärkning.

Hagfors kommun ska senast den **28 september 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Hagfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att uppföljningen av elevernas kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero dokumenteras i det systematiska kvalitetsarbetet.
- Rektorn ska se till att de åtgärder som beslutas utifrån en analys av resultaten dokumenteras i det systematiska kvalitetsarbetet.
- Även planeringen för genomförandet av utvecklingsåtgärderna ska dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Hagfors kommun under våren 2018. Älvstrandens bildningscentrum 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 6-7 mars 2018.

Även om Skolinspektionen bedömer att Älvstrandens bildningscentrum uppfyller författningarnas krav inom flera av de områden som granskats, finns det också brister på områden som är viktiga för elevernas lärande. Däribland visar tillsynen att åtgärder behövs inom bedömning och betygsättning samt styrning och utveckling av utbildningen.

Vid skolan finns det flera lärare som saknar lärarlegitimation och utbildning i de ämnen de undervisar i. Tillsynen visar att det inte alltid finns förutsättningar för att dessa lärare ska kunna ges stöd i bedömning och betygsättning på det sätt som framgår av bestämmelser. Det saknas tillräcklig tid för samverkan mellan lärarna, vilket får till följd att bedömningen inte blir gemensam. Det finns också brister i betygskatalogen. Vidare ska skolan göra eleven delaktig genom att löpande informera om elevens kunskapsmässiga utveckling i förhållande till betygskriterierna. Detta görs inte i tillräcklig utsträckning av alla lärare på Älvstrandens bildningscentrum 7-9. Skolinspektionen vill understryka att det är angeläget att ansvariga på skolenheten tar ett samlat grepp kring detta område för att säkerställa både att eleverna blir bedömda på ett korrekt sätt, men också får den information de har rätt till.

Trots att de flesta elever på skolan har en studiemiljö som både är trygg och lugn visar tillsynen att det i vissa klasser och hos vissa lärare inte är tillräcklig studiero för eleverna. Detta leder till att eleverna inte kan koncentrera sig på skolarbetet vilket kan påverka deras lärande. Därför behöver ytterligare insatser göras för att alla elever i alla klasser ska få studiero under lektionerna. Rektorn behöver vidare se till att det finns ett samlat dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning av resultat; både avseende kunskaper och trygghet och studiero. Det är också viktigt att de åtgärder som beslutas för skolenheten mot bakgrund av dessa resultat dokumenteras för att utvecklingsarbetet ska kunna få den systematik det är tänkt att det ska ha.

Föreläggande

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i bedömning och betygsättning vid Älvstrandens bildningscentrum 7-9. Bedömningen görs eftersom rektorn inte säkerställt att betygsättningen sker i enlighet med författningarna. Trots att det på skolan finns flera lärare som saknar lärarlegitimation och därmed ska sätta betyg tillsammans med en legitimerad lärare har inte rektorn sett till att det finns tillräckligt med tid för gemensam bedömning. Detta innebär att samverkan mellan legitimerad och icke legitimerad lärare inte alltid kan ske på ett sådant sätt att kraven på en gemensam bedömning uppfylls. Skolinspektionen konstaterar också att betygsättningen brister då det i flera fall saknas datering för betyg som beslutats i betygskatalogen. Det finns också flera exempel på att legitimerad och olegitimerad

lärare undertecknat betygskatalogen vid olika tidpunkter, vilket innebär en osäkerhet kring när och av vem beslut om betyg fattats.

Vidare bedömer Skolinspektionen att eleverna inte alltid informeras om grunderna i betygsättningen eller ges information om sin kunskapsutveckling i förhållande till betygsriterierna i samtliga ämnen. Trots att det finns vissa lärare som på ett tydligt sätt förklarar för eleverna vad de ska kunna och vad som krävs för olika betyg, gäller inte detta alla som undervisar eleverna. Det är inte heller alla lärare som ger eleverna information om hur eleverna ligger till. Istället måste eleverna själva fråga läraren för att få information och i vissa fall har inte någon information alls givits eleverna inför betygsättning. Som en konsekvens av denna brist vet inte elever hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven och inte heller vad de behöver göra för att förbättra sina betyg. Detta riskerar att påverka elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Enligt skollagen är det rektorn som ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarna. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren som bedriver undervisningen inte är legitimerad ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen. Vidare står det i skollagen att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Enligt skolverkets föreskrifter för betygskatalog SKOLFS 2011:123 ska den eller de som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur.

Betyg sätts inte i enlighet med kraven

Av intervjuerna framgår att beslut om betyg inte alltid bygger på en gemensam bedömning mellan behörig lärare och lärare utan lärarlegitimation. Eleverna på Älvstrandens bildningscentrum undervisas i flera fall av lärare som saknar lärarlegitimation. Exempelvis saknas det, enligt den förteckning av undervisande personal som inkommit, legitimerad lärare som undervisar i musik. Det är också flera lärare som undervisar i samhällsorienterande ämnen och matematik som saknar behörighet för detta. Av intervjuer med lärare framgår att det inte förekommer sambedömning i den utsträckning som lärarna tycker skulle behövas i samband med betygsättning av elever. Lärarna beskriver att det istället blir så att den legitimerade läraren får ett förslag från den undervisande (icke legitimerade) läraren som de sedan säger ja till. Att det är på det viset uttrycker även eleverna. Några av eleverna uppger att de tror att lärarna ibland diskuterar vilket betyg eleverna ska få men att det ibland bara är den undervisande läraren som säger till en annan lärare vilket betyg som ska sättas på eleverna och ger exempel på ämnen där det varit så.

Flera lärare ur olika intervjugrupper beskriver att den tid de har för sambedömning vid betygsättning inte räcker. Bland annat är det en lärare som sätter samtliga betyg i samhällsorienterande ämnen på skolenheten. För detta finns tre timmar avsatta, uppger lärarna och uttrycker att det är otillräckligt. Även en annan lärare uppger att det är stressigt vid betygsättning eftersom hen måste vara med och sätta många betyg. Rektorn uppger att det fungerar så att den olegitimerade läraren gör sina bedömningar

och att rektorn sedan ser skapar möjlighet för dem att träffa en legitimerad lärare. Det behövs säkert mer tid för detta, uttrycker rektorn. Rektorn säger att det generellt finns ett behov av att stämma av hur lärarnas mötestider används.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen också tagit del av skolans betygs katalog från höstterminen 2017. Det finns i betygs katalogen många exempel på att både olegitimerade lärare och legitimerad undertecknat betygsättningen i ett ämne. Dock saknas i flera fall och i samtliga klasser datum för signaturen. Det förekommer också att lärare som tillsammans ska fatta beslut om betyg undertecknat betygs katalogen vid helt olika tidpunkter.

Eleverna ges inte tillräcklig information om bedömning och betygsättning

Eleverna uttrycker vidare att de inte alltid får information om vad som är grunderna för betygsättning av sina lärare. I en av de elevgrupper som intervjuats beskriver eleverna att de i några ämnen fått papper med krav för olika betygsnivåer, men att det i andra ämnen inte givits någon sådan information varken skriftligt eller muntligt. I ämnet matematik är det läroboken som styr vad vi ska lära oss, säger eleverna och uttrycker att de inte fått någon information utöver det som står i boken.

Även i den andra elevgruppen uttrycker eleverna att de inte blivit informerade om vad som krävs i alla ämnen. Eleverna säger att det bara är i ämnet idrott och hälsa som de fått betygs kriterier, medan de i andra ämnen får pedagogiska planeringar med viss information för varje arbetsområde. I matematik har de emellertid varken fått pedagogiska planeringar eller betygs kriterier och inte heller någon annan typ av information, säger eleverna.

Eleverna berättar vidare att de inte heller alltid får information om hur de själva ligger till i förhållande till kunskapskrav och betygs kriterier. Elever ur båda intervjugrupper säger att de ofta själva måste ta initiativ och fråga läraren om de vill veta hur de ligger till. En elev säger att betygen kommer som en överraskning och att hen inte alls vet vad hen skulle behöva göra för att bli bättre och få högre betyg. En annan elev beskriver att de får extra uppgifter om det skulle vara så att eleven riskerar att få ett F i betyg, men att det annars är upp till eleverna att fråga läraren. Några elever säger att de vid utvecklingssamtalet fått viss information om hur de ligger till och vad de kan göra för att bli bättre. Dock har dessa elever inte fått någon information alls inför betygsättning i ämnet matematik, uppger eleverna. Då ordinarie lärare var frånvarande under större delen av terminen hade eleverna tillfälliga vikarier och betygsättningen skedde med hjälp av en annan lärare och elevernas mentor.

Vid intervju med lärare bekräftas att det varierar hur eleverna informeras om betygsättning och får information om sin kunskapsutveckling. En lärare säger att hen använder pedagogiska planeringar och nationella ämnesproven för att förklara kunskapskraven för eleverna. Dock uttrycker en annan av lärarna att eleverna "alltid kan fråga läraren" om de vill ha en bild av hur de ligger till. Vidare, berättar lärarna, sker kunskapsuppföljningen till stor del genom matriser som finns i skolans digitala lärplattform. Detta är emellertid ett arbetsredskap för lärarna som eleverna inte har tillgång till, säger lärarna. Det blir därmed upp till lärarna att visa matriserna för eleverna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Hagfors kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Hagfors föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte tillförsäkras studiero i alla klasser. Trots att de flesta elever beskriver att det är lugnt och en bra studiero på deras lektioner gäller inte detta i alla skolans klasser och hos alla lärare. Det förekommer exempel på att elever pratar rakt ut och att det är oroligt och hög ljudnivå, som lärarna inte lyckas stävja. Därmed har skolan, trots olika insatser inte lyckats åstadkomma en skolmiljö som präglas av studiero vilket innebär att ytterligare åtgärder behövs. Om elever inte får studiero under sina lektioner riskerar deras kunskapsutveckling att påverkas negativt.

Enligt skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av intervju med eleverna framgår att det varierar mellan olika klasser, men också mellan olika lektioner hur god studieron är på lektionerna. Flera av eleverna som intervjuats säger att de har god studiero, men andra säger att de har det väldigt pratigt och stökigt på lektionerna, framförallt i vissa ämnen. Detta gäller framförallt elever som går i årskurs 8 på skolan. Det förekommer bland annat att andra elever pratar rakt ut över hela klassrummet, vilket gör det svårt att koncentrera sig, uttrycker eleverna. En elev säger att det är så pratigt i klassrummet att hen inte kan koncentrera sig alls. Eleverna säger att lärarna säger till när ljudnivån blir för hög och att detta ibland, men inte alltid hjälper.

Både lärare och rektorn uppger att de överlag tycker att studieron är bra på skolenheten och uttrycker även att det blivit bättre än tidigare i vissa avseenden. En lärare ger exempel på att hen fått extra resurser till en av klasserna i årskurs 7 för att skapa ett lugnare klimat, vilket har hjälpt. Däremot bekräftar både lärare och rektorn att det fortfarande är problematiskt med studieron i vissa klasser, framförallt i årskurs 8. En lärare säger att det under vissa lektioner är så illa att vissa elever inte kan arbeta med sina uppgifter. Detta påverkar lärandet. Lärarna uttrycker att det behövs ytterligare insatser för att det ska bli god studiero i dessa klasser. Rektorn säger att hon är medveten om att det finns utmaningar när det gäller studieron, både i årskurs 7 och årskurs 8 och säger att de på skolan arbetar med detta.

Motivering till föreläggande som ingripande

Hagfors kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande författningar. Hagfors kommun föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet vid Älvstrandens bildningscentrum 7-9. Det finns ingen samlad dokumentation gällande varken kunskapsresultat eller arbetet med trygghet och studiero på skolenheten. Trots att det förs diskussioner om resultaten i personalgrupperna har dessa diskussioner inte heller resulterat i några dokumenterade och gemensamma utvecklingsåtgärder. Det är inte tydligt hur de handlingsplaner som finns kan kopplas till resultaten. Att det finns ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå är viktigt för utvecklingen av utbildningen. För att möjliggöra kontinuitet och transparens behöver detta också dokumenteras på ett sätt som gör att resultaten går att följa och analysera. Detta för att skapa förutsättningar för att skolenheten ska kunna genomföra relevanta åtgärder för att utveckla utbildningen.

Enligt skollagen ska rektor på skolenhetsnivå ansvara för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten ska nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat.

Dokumentstudier visar det inte finns någon samlad dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet för Älvstrandens bildningscentrum 7-9. Både rektorn och lärarna beskriver att de inom kommunen har ett årshjul som de ska följa för det systematiska kvalitetsarbetet. Vid olika avstämningstillfällen ska skolenheten upprätta handlingsplaner och Skolinspektionen har fått ta del av exempel på dessa. Dock innehåller den handlingsplan som avser det systematiska kvalitetsarbetet ingen redovisning av elevernas kunskapsresultat eller skolans resultat avseende arbetet med trygghet och studiero. Visserligen listas ett antal åtgärder i dokumentet, men det framgår inte vad dessa grundar sig på.

Både lärarna och rektorn (som vid tidpunkten för tillsynen arbetat på skolan i drygt ett halvt år) beskriver att de i samband med terminsavslut följt upp och diskuterat elevernas betyg i arbetslag och ämneslag. Lärarna uttrycker dock en osäkerhet över vad som blir resultatet av detta arbete. De säger att de tror att analyserna av elevernas betyg finns dokumenterade i protokoll från arbetslagen och ämneslagen, men däremot finns det inget sammanställt säger lärarna. Rektorn visar emellertid exempel på analyser som gjorts av förstelärarna och som rektorn uppger har presenterats för lärarna i arbetslagen. Utöver en generell beskrivning av elevernas kunskapsresultat har det också gjorts en särskild sammanställning och analys av resultaten i matematik, säger rektorn. Däremot finns det inget samlat dokumenterat, säger rektorn och uppger att de inte heller dokumenterat vilka särskilda satsningar de ser behov av utifrån resultaten.

Beträffande arbetet med trygghet och studiero uppger rektorn att detta följs upp genom värderingsenkät till eleverna. Hon säger dock att det inte heller gällande detta område finns något dokumenterat kring vad de behöver göra på skolan.

Rektorn uttrycker att huvudmannen ännu inte efterfrågat någon uppföljning och analys, vare sig av elevernas kunskapsresultat, eller hur de upplever trygghet och studiero. Det enda som efterfrågats och inskickats är en verksamhetsberättelse som utgörs av en kortfattad redogörelse för det gångna året, säger rektorn.

Motivering till anmärkning som ingripande

Hagfors kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter när det gäller dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Mot bakgrund av att det ändå finns en uppföljning och analys som sker under medverkan av lärare samt att skolenheten utifrån dessa analyser identifierar vilka områden som behöver utvecklas bedöms dock bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning och ska avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom följande områden.

Undervisning och lärande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Förutsättningar för lärande och trygghet

På Skolinspektionens vägnar

2018-05-08

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

2018-05-09

X Frida Eek

Föredragande
Signerat av: Frida Eek

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Älvstranden bildningscentrum 7-9

Fakta om Älvstranden bildningscentrum 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Hagfors kommun under våren 2018. Älvstranden bildn.centrum 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 6 mars 2018 och den 7 mars 2018.

Älvstrandens bildningscentrum 7-9 är en kommunal skolenhet som ligger centralt belägen i tätorten Hagfors. Skolenheten omfattar grundskola för årskurserna 7-9 och har totalt 200 elever. I varje årskurs 7-9 finns tre paralleller. Skolenheten är inrymd i Älvstrandens bildningscentrum, lokaler som även omfattar verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-6, grundsärskola i årskurs 1-9, gymnasieskola, kulturskola, folkbibliotek samt sim- och idrottshall. Skolenheten leds av en rektor som också är ansvarig för en grundsärskolenhet inom samma lokaler.

Måluppfyllelse

Enligt den nationella statistiken var det 60 procent av eleverna i årskurs 9 på Älvstrandens bildningscentrum 7-9 som uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen våren 2017 och det var 69 procent som blev behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Båda dessa värden är tydligt lägre än den genomsnittliga andelen i riket som var 74 respektive 83 procent samma år. Det finns en skillnad mellan flickor och pojkar på skolan. Av pojkarna var det endast 54 procent som nådde kunskapskraven i samtliga ämnen och 58 procent som blev behöriga till ett yrkesprogram. För flickorna var motsvarande siffror 64 respektive 74 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet hos avgångseleverna våren 2017 (baserat på 17 ämnen) var 183,3, vilket kan jämföras med 223,5 i riket. Även avseende meritvärde finns en skillnad mellan flickor och pojkar. Pojkarna hade 173,7 och flickorna 200,3.